

SAL

SALA

Del germànic SAL 'cambra gran, edifici senyorial consistent essencialment en una sala gran i espaiosa' (DECat VII, 614b42-43), amb les seves dependències.

La Sala, prop del poble de Foixà hi ha el barri de *la Sala d'Amunt*. Pron. Mod.: *lə sálə*, oït a Parlavà i a Vilopriu per Casacuberta (c. 1920). Sengles *La Sala*, gran mas de muntanya del terme d'Oix (Cor., 18-x-1936); antiga masia del municipi de Castellterçol; església i masia del municipi de Sant Mateu de Bages; antic casal fortificat i masia del terme de Viladrau, al peu del Matagalls (fou la casa pairal del bandoler Serallonga); mas del terme de Sant Martí de Sobremunt (XLVI, 147.50); i mas de Son (Pall., XXXVII, 102.1). *La Sala i la Salota* (diminutiu), masos del terme de Sant Iscle de Colltort (Cor., 1985).

La Saleta, mas, a Pinós de Solsonès (XLVI, 105.25). Sengles *Mas de Sales*, a Ares del Maestrat (XXVIII, 84.19) i a Culla (XXIX, 65.13).

El nom d'antics masos passa a designar altres llocs. *Santa Maria de la Sala*, santuari del municipi de Jorba. *Torrent de la Sala*, prop de la Pobla de Lillet (CATorras, Berg., 97). *Molí de la Sala*, prop de Vilada (Torrás, Berg., 114).

SALES de Llierca, poble i municipi de la Garrotxa, està entre l'alta vall del Llierca i la vall de la riera de Borró. Pron. Mod.: *sálas*, oït a Sant Aniol per Coromines (10-II-1932) i a Montagut per Casacuberta (c. 1920). Doc. Ant. 1140: *Salas*; 1192, 1362: *Sales* (Alsius, Nomenclátor, 112); 1221: *Salas* (BABL IV, 484); 1359: *Sales* (CoDoACA XII, 114).

Sales, NL antic del terme de Terrassa (any 1000: BABL VII, 395). *La Mare de Déu de Sales*, santuari del municipi de Viladecans. *Illa d'en Sales*, illot de la costa meridional de Mallorca, dins el terme de Calvià.

I en combinacions molt antigues: *Salallacera* (veg. art. *Llacera*), *Salagrife* (del NP *Guifre*) (E.T.C. II, 246), *Castellsassala* (DECat VII, 615a13-15). *Sala-d'heu-*

res, antiga casa fortificada del municipi de Santa Eugènia de Berga. J. F. C.

SALABRUGA, (S)ALABRUC, ABRUGUES

Del nom de la planta «*Calluna vulgaris*» 'cipell, bruc nan», anomenada *salabruga* a l'alt Vallès, i en alguns NLL d'aquella comarca, segons notícia de la família Maspons Labrós, de Bigues. Recollit el nom de planta com (*a*)*labruc* a l'alt Conflent (Conat). Serrat de les *Abrugues* en la baixa comarca (a Casafabre).

Com que *bruga* és el nom més estès d'aquesta varietat del *bruc*, nom d'origen cèltic, postulàvem un deriv. cèlt. ARE-BROIKO- (> -BRŪKO-) amb dissimilació d'una de les -R-, i s- afegida per aglutinació o contaminació, com detallat en el DECat II, 265a55 ss., i notes 12 i 13.

També *Salabruc*, masia petita i pobra de l'alt Berguedà, a la qual es dona aquest nom per comparació amb la humil *bruga* o bruc nan: és entre Olvan i Campdepartes (CATorras, Pir. Cat. v, 216b). Allí canten la dita: «Salicrup i *Salabruc*, / Les Gutzenes i L'Acluc: / quatre cases de poc suc!»: totes, de conreus miseriosos. Altres ho deformen en *Salacruc*, per confusió en part amb els noms acompanyants. Així ho va anotar el nostre enviat J. Antoni Codina en l'enq. que hi féu el 1954 (pp. 2r i 3v) que hi va trobar «*saləkrúk*» com nom d'uns terrenys i la casa ja espatllada, no lluny de Cercs.

Però la forma correcta és la que CATorras dona d'aquesta masia; i, corregint la cobla com ho faig, tots 4 noms tenen sentit i etim. ben establerts: *Gutzenes* VILLAS GODESINDAS (del NP germ. GODESINDS, d'on vénen també els cognoms *Butzems* i *Gutzens*). *Acluc* 'l'apagament, la masieta decadent'. Per a *Salicrup*, veg. aquest article.

Salacruc, V. *Salicrup* *Salada*, V. *Salat* (al vol. I, 247-248) *Saladheures*, V. *Sala* *Saladrell*, V. *Aladrell*